

Det bedste og billigste beredskab er tæt på borgerne.

Af Bjarne Kjems, civilingeniør, tidligere chef i Beredskabsstyrelsen.

De danske kommuner har nok verdens bedste og billigste katastrofeberedskab. Beredskabet skal imidlertid blive endnu bedre som følge af voldsommere klimahændelser og en mere kompleks infrastruktur. Det kommunale beredskab i Danmark løser sine opgaver for en årlig udgift på ca. 250 kr. pr. indbygger.

Til sammenligning koster redningsberedskabet i Sverige ca. 650 kr. pr. indbygger om året, i Holland ca. 700 kr. pr. indbygger om året og i Norge ca. 1.300 kr. pr. indbygger om året.

Hvordan skal fremtidens beredskab styrkes, så vi til stadighed har det bedste og billigste beredskab? Det bedste beredskab er det beredskab, der har det rette materiel og kompetent mandskab, der hurtigt kan iværksætte den helt rigtige indsats. Det billigste beredskab er det beredskab, der kan udnytte materiellet effektivt med mindst mulige mandskabsudgifter.

I Danmark er der to organisationer, der efter beredskabsloven skal udføre beredskabsopgaverne: Kommunernes 29 beredskabsenheder og Beredskabsstyrelsens fem beredskabscentre. Kommunernes beredskabsenheder har ansvaret for at bekæmpe alle ulykker og katastrofer. Kommunerne bekæmper 99,3 pct. af alle ulykkerne uden assistance. I 0,7 pct. af hændelserne indsætter kommunerne assistance fra et statens beredskabscentre.

De kommunale beredskabsenheder er spredt over hele landet og kan derfor inden for 10-15 minutter være fremme på alle ulykkessteder. Statens beredskabscentre kan være fremme inden for en-to timer.

På grund af erfaringerne fra de hyppige, mange, små og store indsatser har kommunernes indsatsledere og mandskab bedre kompetencer og mere rutine end de statslige beredskabscentres mandskab, der primært består af unge værnepligtige under uddannelse.

Kommunerne har de laveste mandskabsomkostninger, idet hovedparten af de kommunale beredskabsfolk er tilkaldefolk (kaldet deltidsansatte), der passer et andet primært job og kun arbejder for det kommunale beredskab, når alarmerne går. En plads i udrykningsberedskabet, der er bemanded med en deltidsansat, koster kun omkring en femtedel af prisen for en fuldtidsansat beredskabsmedarbejder. Alle ansatte i det statslige beredskab er i princippet fuldtidsansatte, selv om de er værnepligtige.

Det er således kommunerne, der har de bedste muligheder for at skabe den bedste og billigste styrkelse af beredskabet til at håndtere de nye udfordringer fra voldsomme vejrhændelser og en kompleks infrastruktur med f.eks. nye energiformer som elbiler, solcelleparker og power-to-x-anlæg.

Der er behov for, at der laves en korrekt dimensionering af det statslige redningsberedskab ud fra en beredskabsfaglig vurdering af risici og trusler, sådan at det statslige beredskab supplerer og kompletterer det kommunale beredskab.

En sådan logisk og fagligt rigtig dimensionering af det samlede danske beredskab er aldrig lavet og gennemført.

Den 9. januar fortsætter beredskabsminister Torsten Schack Pedersen de kuldsejlede forhandlinger om fremtidens beredskab. Forhandlingerne kom helt forkert fra start i 2024, da det i foråret i forliget om fremtidens forsvar blev aftalt, at der årligt skal indkaldes op til 450 nye værnepligtige til Beredskabsstyrelsen. Senere på året meddelte beredskabsministeren, at der i den kommende beredskabsaftale ikke er penge til styrkelse af kommunernes beredskab.

Alt tyder således på en ineffektiv og dyr beredskabsaftale, der hverken løser beredskabsudfordringerne på kort eller lang sigt. Og slet ikke sikrer et styrket beredskab tæt på borgerne.

Håbet er, at de kritiske forligspartier den 9. januar kan tale beredskabsministeren til fornuft, så kommunerne bliver rustet til udfordringerne fra de stadig hyppigere og voldsommere klimahændelser og øvrige fremtidsudfordringer.